

LEDARE

I Regeringskansliet har under hösten 2019 en promemoria (DS 2019:31) avseende reformering av konkursförfarandet utarbetats och förslaget har den 17 december 2019 sänts ut på remiss. Promemorian är omfattande och består av 614 A4-sidor. Det är utomordentligt värdefullt att en reformering av konkurslagen kommer till stånd. Man kan emellertid vara kritisk till att ett dylikt arbete äger rum på Justitiedepartementet med undvikande av ett traditionellt utredningsarbete. Ingen har känt till att arbetet pågått och något förankringsarbete har inte ägt rum. Även om promemorian är mycket ambitiös är detta en allvarlig brist. Promemorian genomsyras av traditionella tjänstemannasympunkter utan förankring i verkligheten.

Akademien för insolvensrätt vid Karlstad universitet har utsetts till remissinstans och angav den 20 april 2020 ett remissvar som i stora delar är mycket kritiskt. Akademien avslår förslaget om att avskaffa edgångssammanträde vid domstol. Akademien framhåller att det ligger i tiden att domstolens roll vid hantering av insolvens inte skall förminska utan snarare bli föremål för en förstärkning.

Akademien är också starkt kritisk mot att tillsynsmyndigheten skall bestämma konkursförvaltarens arvode vid avskrivningskonkurser och grunden härför är att en myndighet inte skall besluta i frågor som myndigheten också skall utöva tillsyn över.

Principiellt framhåller Akademien att tillsynsmyndigheten inte skall ha några beslutsbefogenheter utan endast utöva tillsyn över förvaltningen. Därutöver framhåller Akademien att det finns ett reformbehov av tillsynsmyndighetens uppgifter och befogenheter. Regeringspromemorian har inte tagit till sig hur tillsynen faktiskt fungerar och man har absolut inte noterat riksrevisionens starka kritik över hur myndigheten arbetar. Slutligen är akademien kritisk till förslaget att förvaltaren i ökad utsträckning skall höra tillsynsmyndigheten. I realiteten är hörandeinstitutet någonting som inte tillför konkursförvaltningen något av värde. Akademien är positiv till förslaget om att koncentrera konkursärendena till vissa tingsrätter.

LEIF ÅRJÄRNS SÖN

Förslaget kommer ursprungligen från entreprenörskapsutredningen och torde bli ett första steg mot att inrätta specialdomstolar.

I promemorian finns ett förslag om att när konkursförvaltaren eller rekonstruktören fattat lönegarantibeslut och detta överklagas så skall statens talan föras av den som fattat beslutet vilket torde vara det mest effektiva förfarandet. Detta är en riktig bedömning och det är ingen tvekan om att tillsynsmyndighetens sätt att företräda staten i dessa situationer inte varit särskilt lyckat. Vidare föreslås i promemorian att kapitlet om ackord i konkurslagen tas bort. Denna tanke var 1988 års insolvensutredning också inne på men av arbetstekniska skäl avstod utredningen från att föreslå ifrågavarande justering.

Till vår stora glädje har f.d. lagmannen Mikael Mellqvist i detta nummer av tidskriften skrivit en omfattande artikel betitlad "En blick in i den insolvensrättsliga framtiden". Mikael Mellqvist torde vara landets främsta expert på doktrin, lagstiftning och rättstillämpning inom insolvensrätten. Mikael Mellqvist kommenterar såväl konkursförfarandet enligt regeringspromemorian som EU:s rekonstruktionsdirektiv. I förevarande sammanhang noterar jag bara att Mikael Mellqvist avfärdar konkurslagens regel om förvaltarens skyldighet att höra tillsynsmyndigheten i vissa sammanhang. Vidare ger han också uttryck för ett behov av att reformera tillsynsmyndigheten fristående från konkursmyndigheten. Därutöver förordar han en koncentration av insolvensrätten till sex tingsrätter i den mån man inte kan organisera nuvarande domstolar på ett sätt som kan tillfredsställa kravet på specialisering och kompetens. Mikael Mellqvists artikel kräver en särskild kommentar i nästa nummer av tidskriften.

Avslutningsvis noteras att med detta nummer av tidskriften firar vi femårsjubileum av dess tillkomst som skedde genom nummer 1 under hösten 2016. Ingen skall säga att det är lätt att etablera och utge en papperstidning med fyra nummer om vardera cirka 100 sidor per år.

Vi har lyckats och tidskriften fyller uppenbarligen en uppgift och skapar ett utrymme för insolvensrätten som en viktig disciplin inom näringsrätten.

Rolf Åbjörnsson